

JORNADES FUNDACIÓ IRLA I URV

La riquesa de la complexitat: l'organització territorial del Camp de Tarragona

Tarragona, 15 de maig de 2010

Molt bon dia. Certament, avui tinc un dia complicadíssim, però cada cosa al seu lloc, i si hi ha una cosa especialment interessant per a mi és ser aquest matí aquí a Tarragona, a la inauguració d'aquesta jornada 'La riquesa de la complexitat: l'organització territorial del Camp de Tarragona'.

I dic això per diversos motius. Evocaré unes quantes reflexions i, en fi, les deixo damunt la taula amb tota la bona intenció i amb totes les ganes que serveixin per enriquir el debat i per fer-lo més constructiu i com més positiu millor.

La primera reflexió no té res a veure amb el debat territorial. Té a veure amb la manera de fer política i té a veure, sobretot, amb com s'han de fer les coses en un futur més o menys immediat.

Estem acostumats a fer política a partir de la confrontació, més que del diàleg. El que toca, el que manen els cànons és barallar-se, per definició. Si tu ets d'un color, diràs blanc; si jo sóc d'un altre color, diré negre, i la nostra incapacitat per posar-nos d'acord entre el blanc i el negre, de trobar el terme adequat –hi ha una gamma de colors immensa– és el que acaba essent la política, aquesta incapacitat. I això genera frustració, genera distància i genera que no es resolguin les coses.

Jo crec que la política, justament, ha de ser el contrari. La política s'ha de basar, en primera instància, en la capacitat de diàleg, en la capacitat de trobar acords, en la capacitat de raonar, i perquè això sigui possible no hem de tenir cap mania a

reconèixer que ens cal estudiar més, que ens cal aprendre coses, que ens cal compartir coneixement. La política del segle XXI només es podrà fer des d'aquest concepte: o compartim coneixement i som capaços de seure en una taula a parlar, a dialogar, a trobar solucions als problemes, o la política la faran uns altres.

Per tant, des d'aquest punt de vista –per mi aquest és el concepte fonamental–, hem de ser capaços aquí, al territori, de començar a aplicar això.

Segona reflexió. La política, com deia, és l'art de gestionar i de resoldre els conflictes, diuen. Segurament que en el tema de la divisió territorial aquí hem fet el contrari. En lloc de convertir-lo en un art de gestionar i resoldre conflictes, el que hem fet és un art del conflicte; és a dir, ens hem centrat en el conflicte estrictament, ens hem trobat còmodes en el conflicte i sobre el conflicte hem cavalcat, i hem anat fent sobre el conflicte. I, és clar, com més aprofundeixes el conflicte, més greu esdevé i més difícil és de resoldre finalment. I aquesta és una dinàmica que s'ha de trencar absolutament.

Tercera reflexió. En tota aquesta qüestió hi ha un passat, un present i un futur, és evident. Jo crec que el passat serveix essencialment, ha de servir per no tornar-nos a equivocar en allò que ens hem equivocat, i per tant per intentar resoldre les coses no tant des del retret, no tant des del “si tu has dit...” o “jo he fet...”, sinó des d'aprendre d'aquelles coses que no hem sabut fer prou bé per no repetir els errors en el futur, entre altres coses perquè el tema que estem tractant és d'una transcendència fonamental per al territori, però per a les persones que hi viuen, sobretot.

Per tant, és evident que hi ha hagut un seguit de decisions estratègiques que afecten el Camp de Tarragona que s'han pres des de la irracionalitat o s'han pres des d'altres paràmetres, i que no s'han pres a partir del diàleg, del raonament, d'intentar que les coses anessin d'una altra manera.

No ho sé, d'exemples n'hi ha dos mil, des de l'estació de l'AVE, la ubicació de l'estació de l'AVE, passant per la connexió entre l'AVE i el port; la mateixa gènesi de la universitat, que és un dels tresors que tenim en aquests territoris; algunes infraestructures..., fins i tot elements més fonamentals per a la vida de les persones, com és la distribució sanitària. Tot això s'ha fet a partir de paràmetres molt diferenciats, no han seguit mai un mateix model, etcètera.

Per tant, això són decisions estratègiques que en el passat no han ajudat. Jo crec que això i, d'alguna manera, el fet de les rivalitats de campanar que s'han anat accentuant i incrementant des de la irracionalitat ens han portat a la situació on som.

El present. Fixin-se en una cosa: no hi ha ni un retret al passat, m'és igual. Tothom ha fet el que havia de fer i ja està, ja està.

El que importa no és el passat, en tot cas només importa per saber què no hem de repetir malament. El que importa és el futur i per gestionar bé el futur hem de situar-nos en el present.

El present. Vivim un debat intens sobre aquesta qüestió.

Dues reflexions també molt ràpides. La primera: que quedi clar, la divisió territorial d'aquest país no és la província. La província és el que se'ns ha imposat històricament al llarg de segles. La província és la divisió territorial de l'Espanya centralista, representada molts anys pel feixisme. I això políticament és així; pot agradar més o menys, però és així.

Catalunya ha tingut una altra divisió territorial. I Catalunya encara té un valor més gran: Catalunya és capaç d'adaptar-se als temps, ha de ser capaç d'adaptar-se als temps, i per tant tenir una divisió territorial flexible que li permeti donar les respostes adequades en cada moment. I aquest és un gran avantatge.

Per tant, aquesta és la primera qüestió. Quan el govern de Catalunya fa una llei de vegueries pot agradar més o menys, pot estar més ben feta o menys, això no ho discutiré –suposo que el debat parlamentari hauria de servir per a això. El que sí que dic és que és un pas valent, perquè per primera vegada des del catalanisme –des del catalanisme– es planteja una divisió territorial pròpia del país. O, si no, per què vam fer un estatut? Doncs, quan fem un estatut, precisament el que estem dient és que hi han coses d'aquest país que s'han de canviar d'una vegada per totes. I després de trenta anys d'haver recuperat les institucions d'autogovern a Catalunya, per primera vegada es fa una llei que planteja una divisió territorial pròpia d'aquest país.

Per tant, posar en valor això. De vegades, els debats paral·lels ens fan perdre el valor que això té, que és molt important, és de les coses més importants que s'han fet en aquest país. I, per tant, l'obligació que tenim tots plegats és d'intentar fer-ho el millor possible.

Segona. En aquests moments, hi ha un debat intens sobre les capitalitats. Jo mai no discutiré, mai no he discutit, mai ningú no em podrà dir que ha sentit de boca meva que Tarragona no hagi de ser capital, entre altres coses perquè, per mèrits propis, per història, per tradició, per tantes i tantes coses qui negui aquesta realitat és que no viu en aquest món.

Si no és aquest el problema –no és aquest el problema–! Saben quin és el problema? Mirin, jo voldria que en aquest territori, per exemple, més que barallar-nos per quin servei territorial tenim cadascú –entre altres coses, perquè els serveis territorials al final seran a l'ordinador de cada ciutadà de Catalunya, entre altres coses per això–, més que barallar-nos per un servei territorial amunt o avall jo em barallaria no entre els del territori, sinó conjuntament els del territori, per tal que, per exemple, el director de l'aeroport de Reus i el director del port de

Tarragona o fossin la mateixa persona o estiguessin sota el mateix comandament. Aquí hi ha el futur.

I si som capaços d'entendre que això és el futur i que la gestió de les infraestructures s'ha de fer de manera pensada des del territori, amb criteris del territori i, per tant, a partir de l'entesa del territori és quan aquest país –i quan parlo del país parlo del país petit–, el Camp de Tarragona, té unes possibilitats immenses.

Qui diu el port i l'aeroport, diu la universitat, diu, com deia abans, l'estructura sanitària, diu tantes i tantes coses.

La sanitat que es fa en aquestes comarques, per exemple, és tan potent o més en alguns aspectes que la sanitat que es fa a Barcelona. I, això, saben què passa? No se sap, i a més a més, de vegades com que ens discutim per coses..., en fi, no dic que siguin importants o no, però ens discutim per coses que fan molt de soroll, acaben tapant el que realment és excel·lent en aquestes comarques. I aquest és un luxe que no ens podem permetre.

D'una vegada per totes, el que hem de fer és posar-nos d'acord i demostrar en què excel·lim. Entre altres coses perquè això, per al conjunt de Catalunya, serà beneficiós, serà molt beneficiós.

Per tant, hi ha multitud d'exemples que demostren que si seiem en una taula, dialoguem, parlem, establim les bases..., segur que excel·lirem en el futur, i que a més a més això serà bo per al nostre territori i per al país.

Hi ha un altre concepte de present..., jo no sé si de present o de passat, però que durant tots aquests anys al Camp de Tarragona ha fet furor, que era aquell famós concepte del triangle Reus-Tarragona-Valls, i aquest triangle està passat de moda ja, aquest triangle ja no existeix.

És evident que hi ha una línia de costa i una línia d'interior, i és evident que les potencialitats ja no s'acaben amb Tarragona, Reus i Valls –que les tenen, òbviament. En aquests moments, han emergit en aquesta zona ciutats que tenen un pes específic en àmbits diversos i complementaris. Per tant, ja no s'hi val parlar només del triangle Reus-Tarragona-Valls, sinó que hauríem de parlar d'una figura geomètrica o d'una paral·lela que ens aplegués també, per la part interior, Montblanc i Falset, per exemple, i per la part de costa, Cambrils i Vila-seca, ciutats que tenen un pes i que, a més a més, tindran una rellevància molt gran en el futur d'aquestes comarques.

Per tant, a més a més de les capitalitats, hem de discutir els papers, i els papers que cadascú pot jugar en aquest conjunt.

Vivim l'època de les grans aliances i de les grans complicitats arreu. Qui triomfa és qui és capaç d'aliar-se. És a dir, ja no guanya el més fort, el que té la potència més gran; no, no. Guanya qui té la capacitat de seduir, de convèncer i d'entendre's amb l'altre. I això passa en tots els àmbits. Per desgràcia, en l'àmbit que passa menys és en l'àmbit de la política, i aquest és un error que no ens podem permetre, i menys en la política més territorial de casa nostra.

Per tant, des d'aquest punt de vista, el present ens ofereix escenaris diferents. Siguem capaços de llegir-los, d'interpretar-los i de plantejar per on ha d'anar el futur.

I el futur, per on ha d'anar? Doncs, el futur ha d'anar per això que es fa avui aquí. Jo crec que la jornada que fem avui aquí té dos grans mèrits. El primer: es fa des del respecte; es fa des de la bona voluntat; es fa des de les ganes de trobar solucions; es fa des de l'autocrítica, però no des de la crítica irracional; es fa des d'una concepció que és poc habitual en política, però, en fi, que hi haurem d'insistir –perquè insisteixo que el futur va per aquí–, des de la voluntat de trobar

solucions als problemes reals de la gent, i per tant prioritzar el que passa a la gent i no pas el que ens passa als polítics i als partits polítics, o als qui tenen interessos en la política, tant se val. Passa per això. Primer mèrit d'aquesta jornada.

Segon mèrit d'aquesta jornada: posa criteri científic en una qüestió que, per desgràcia, ha estat una qüestió de pell. I la pell i la política són mals aliats. Per tant, que es posi debat científic en una qüestió transcendent per al futur és enormement positiu. El debat ha de ser intel·ligent, serè, constructiu, hem de poder parlar amb calma, hem de poder dir les coses tal com les veiem, tal com les pensem, sense que ningú interpreti les nostres paraules i sense que, a més, ningú interpreti ni els gestos... Senzillament, hem de poder parlar amb tranquil·litat, perquè només d'aquesta manera, parlant amb tranquil·litat, arribarem a conclusions que seran positives per al conjunt de la ciutadania.

Jo crec que ha arribat el punt, el moment que el missatge que hem de donar és que tenim un futur brillant, tenim un futur immens, tenim un futur amb moltíssimes possibilitats en aquestes comarques, però que aquest futur passa perquè ens entenguem. I només si tots hi posem de la nostra part ens entendrem. És impossible l'entesa si un no vol. Diu, dos no es barallen si un no vol, però dos no s'entenen si un no vol tampoc. Per tant, aquí hem de fer l'esforç, i l'hem de fer des de tots els àmbits possibles.

És el gran repte de futur que tenim en aquestes comarques. I jo crec que el repte s'ho val i que tots plegats hauríem de posar moltes dosis de racionalitat, de coneixement i de fer les coses ben fetes.

Per tant, més enllà del que avui es pugui parlar, discutir, defensar i arribar a conclusions

—que d'això es tracta en aquesta jornada—, jo crec que a partir de demà hi ha d'haver una altra vegada un esforç perquè autoritats polítiques, partits polítics,

institucions i ciutadans fem l'esforç d'entesa, que és l'única garantia perquè aquestes comarques siguin un referent en el conjunt del país, i més enllà del conjunt del país.

He visitat diversos països d'Europa i del món, i una de les visites obligatòries que tenim sempre, quan ens porten a algun lloc, el primer que ens volen ensenyar, el primer que ens volen ensenyar és el port i la potencialitat del port, per exemple. Doncs bé, sabem aprofitar el que tenim? Som conscients de la força que tenim, de la influència que podem tenir en l'arc mediterrani? Som conscients d'això?

No es tracta de competir amb Barcelona, no, tampoc es tracta d'això, ni de subordinar-nos a Barcelona, ni de bon tros! Es tracta de ser conscients de la capacitat que té aquest territori per ser un dels llocs més emergents de la Mediterrània. No és cap utopia ni és cap il·lusió; senzillament, és un projecte de futur i una realitat possible. Però fer-ho possible passa per un canvi d'actitud radical. Proposo que aquest canvi el comencem a fer visible a partir de ja.

I perquè això sigui possible algú hauria d'intentar seure en una taula; algú hauria de deixar de banda qüestions que no han ajudat gens el debat; algú hauria de deixar de costat també la pell, és a dir, aquesta superficialitat que hi ha en el tractament de determinats temes; algú hauria de reconèixer tots els errors que s'han comès –per la part meva, els reconec ja públicament– i algú hauria de ser capaç de dir: “Senyors, senyores, si anem junts el futur és immens. Si no, estarem condemnats a la carrincloneria, a la poca cosa i al no avançar, com a territori i com a país”.

Per tant, agraeixo profundament a la Fundació Irla l'esforç fet per fer aquestes jornades i, sobretot, aquestes dues qüestions que els comentava: la capacitat de posar debat científic en un tema que requereix molta reflexió tècnica i ben feta, per un costat; i, per l'altre, la possibilitat de parlar-ne tranquil·lament, sense

presses, sense que ens hagin d'interpretar les paraules, senzillament expressant el que volem dir, perquè això és el que dóna sentit a les coses. I aquesta és la nova manera de fer política que hem de defensar tots plegats.

Per tant, els desitjo que facin una bona feina, que arribin a conclusions interessants, perquè de segur que aquestes conclusions posades a disposició del territori ens faran avançar a tots plegats.

Moltes gràcies.